

18
42.

Disputatio Ethica
de
**ACTIONUM HU-
MANARUM
PRINCIPIJS.**

QUAM
Auxiliante DEO

*Ex Veneranda & Amplissima, in Regia Aboënsi Aca-
demia, Facultate Philosophica consensu,*

S U B P R E S I D I O
VIRI Nobilissimi atq; Consultissimi,

DN. MICHAELIS GYLLENSTALPES
WEXIONII, J. U. & Phil. Doctoris, ejusdemq; Pol. atq;
Hist. Prof. Celeberrimi, ac p. t. Philosophicæ Facultatis Decani
spectatissimi, Præceptoris, Promotoris atq; fautoris sui
summâ observantia semper prosequendi.

*Pro Grado Magisterij in Philosophia obtinendo
Publica disquisitioni subjicit*

PETRUS JOHANNIS BETULINUS
UPPLANDIA - SVECUS.

In Auditorio Majori ad diem 29. Januarij, 1653. 12. Mar-

A B O A E.

Impressa à Petro Wold/ Acad. Typogr. An. 1653.

cum lana & lodo in C

V I R O

Admodum Reverendo, Excellentissimo atq; Preclarissimo,

DN. LAURENTIO STIGZELIO,
S.S. Theologiz ac Philos. Doctori longè celeberrimo, Regis A-
cademia Ubsaliensis Professori Eminentissimo, ut & Ecclesias-
rum ibidem Archipræposito ac Pastori gravissimo, Mecces-
nati atq; Patrono suo magno, omni Reverentia cultu perpeti observando.

N E C N O N

Viris Reverendis, spectatissimis & Humanissimis;

M. ERICO ABRAHA- **DN. HENRICO Zavast/**
MI FILMERO, Præ-
posito ac Pastori in Weckholm
dignissimo, Promotori &
Consangvineo suo sempèr
colendo.

Illustrissime Comitisse EBBÆ
Brohe/ Prætori solertissimo,
& Civi Aboënsi primario,
Fautori ac promotori suo
benignissimo.

DN. ELIÆ PETRI
H O L M I O, Præposito
atq; Pastori in Nerpis vigi-
lantissimo, Fautori ac popu-
lari suo propensissimo.

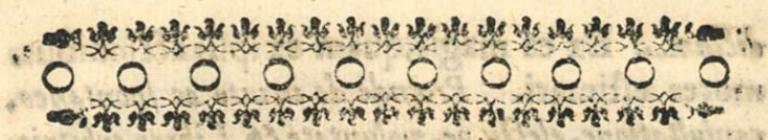
DN. DANIELI LAUR.
Generosissime Dæ Catharinæ
Drenstierna in Sempistholm & Tappila redi-
tuum Prætori maximè industrio, studiorum suorum Promo-
tori, pro tempore, promptissimo, ac fratri charissimo.

DN. OLAO JOHANNIS, itidem Genero-
fissime Dæ Catharinæ Drenstierna in Sempistholm & Tappila redi-
tuum Prætori maximè industrio, studiorum suorum Promo-
tori, pro tempore, promptissimo, ac fratri charissimo.

*Disputationem banc graduelam, acceptorum beneficiorum
memor*

Ditat dedicatq;

P. E T R U S · J O H . Betuliaus.

Præfatio.

ANIMO diu in diversa versato, quâ de Materiâ
principiâ, quedam à nobis, pro instituti ratione,
consignarentur positiones; tandem insigni necessitate
ac utilitate, quam, Actionum humanarum princi-
pia studioso imprimis Philosophiae Moralis afferunt,
adducti, de ijs, quantum ingenij vires valeant, ut pu-
blicaremus; alia jacta est. Utilitatem quippe illo-
rum quod attinet, certum est, nullam in Etibicis doctrinâ
aut utiliorem, aut in omni vita Civili magis ne-
cessariam reperiri posse; Idq; vel ex hoc patet: Nam
accuratè, quid spontaneo ductu Eultrò, quid ab invito,
Quid destinato animo, quid ve ex affectu aut imbecil-
litate fiat, qui dignoscere nequit, totius, cum, humanae
vitæ rationes ignorare, oportet. Atq; huc illud Cice-
ronis i. offic. de injuriâ scribentis hisce verbis, spe-
ctat: Per multum, inquit, interest, utrum pertur-
batione aliquâ animi, quæ plerumq; brevis est, &
ad tempus, an consultò aut incogitato fiat injuria.
Leviora enim sunt ea, quæ repentinô aliquo motu acci-
idunt, quam ea, quæ meditata, & preparata inferuntur.
Et Arist. lib. 3. Nicom. c. 2. περὶ τῆς πογαρέσθεως

*dictum. Ex ea magis, quam ex ipsis actionibus
mores aestimari. Proinde de invito ac spontaneo,
consultatione, electione, voluntate & Libero arbitrio;
que, à Philosophis Practicis Principia actionum, appell.
lari consuevere, paucis imprimis iarum acturi Dē-
um, qui dignitatem principij adeò sibi propriam esse vo-
luit, ut solus principium omnium, solus principium
primum dici non abnueret; Qui etiam liberrimum
agens est, & auctor libertatis in nostris actionibus;
Supplicibus devotisq; veneramur precibus, ut huic
quod nostro conatu favere ac benedicere velit! Esto
ad*

Thesis I.

UT media, quibus ad felicitatis, quem Ethicā
consequi auctititur, gradum perveniatur, à Philoso-
phiæ Moralis studio melius, intelligantur.; Ipsi prius,
de actionibus humanis, quæ omnium saniorum Philoso-
phorum consensione, propinquæ virtutum mora-
lium causæ statuuntur, agendum est. Qui enim agit
id quod decet, eoq; modo quo par est, ille sanè felicitatem
civilem consecutus esse videtur.,

II.

Illæ autem actiones, ut virtuosæ dici mercantur,
certa quædam ~~receptio~~ & ~~receptio~~ & requisita postulantur, quæ
partim adjuncta, partim principia actionum nominan-
tute. Ita sunt, quorum paulò ante in Præfatione facta
est mentio; Et Arist. lib. 3. Nicom. meminitatq; exponit.

Ad

I. I.

Ad recte judicandum, ritèq; formandum actiones humanas, maximoperè necessarium est rerum agenda-
rum notitiam habere. Propterea quoq; Plato & Arift. in
libris ad civilem Philosophiam pertinentibus, de eisdem
accuratè disseruere. Et ut manifestius evadat, quid sit
spontè agere, ab eo, quod invitè fit, ordiri placet.

I. V.

Invitum aliquid dicitur bifariam (ut Philosophus lib. 3. cap. i. habet,) quod aut violentum est, & à vi coacto suscipitur, aut per ignorantiam admittitur. Ratio huius
dissertationæ est, quia spontè vel sequitur rei naturam,
vel sequitur cognitionem. Erit proinde invitum, vel
per vim, vel per ignorantiam, quorum primum naturæ,
alterum cognitioni adversatur, & de utroq; pro re nata
agendum.

V.

Utq; constet melius quid sit vi coactum agere, pris-
mò universè de violento loqui debemus. Cujus defini-
tio sic habet. *Violentum est. cuius principium extra est;*
*Atq; ejusmodi, nihil ut adjumenti adferatis, qui agit, aut pati-
tur, lib. 3. Eth. cap. i.*

V. I.

In tradita hac violenti definitione notanda sunt:
Primò *Requisita.* Deinde *divisio.* 1. Requisitum est,
quod ejus principium sit ἔξωθεν i. e. extra. 2. Ut idem
sit satis validum ad motum illum perficiendum. 3. Ut
agens & patiens nihil adjumenti ad illam actionem affe-
rat. Veluti cum duo aut plures robusti lictores aliquem,
ligatis manibus ac pedibus, in carcerem deportant. Aut
cum quis vi manum arripit meam, eāq; alterum pulsat.
Prīus est pati, posterius agere; Sed ita ut utriusq; prin-
cipium sit extrinsecum, nec quicquam per se, ad eam
agens aut patiens conferat.

VII.

Divisio violentum duplex constituit: Unum *άπλωσ*, quod jam explicavimus; Alterum *κατὰ τὶ*, quod dicitur *mixtum*, vel actio mixta sive media. Ut quando vel metu alicujus mali evitandi, aut spe consequendi alicujus boni, vel alio aliquo necessitatis telo cogente, movemur ad aliquid suscipiendum vel agendum, quod alias nunquam faceremus⁹. E. g. Exortā in mari procellā, merces ē navi ejiciuntur... Quæ ejectio respectu voluntatis, voluntaria, tempestatis verò respectu violenta videtur. Accurate tamen loquendo hos aliosq; casus similes, in se consideratos, voluntarios esse, cum omnibus ferè Philosophis, existimamus¹⁰. Omnibus enim circumstantijs pensis, voluntatem, ut liberè minus malum eligat, movent.

VIII.

Hujusmodi actiones, scil. mixtæ, quatuor sunt generum: Quædam laudantur, quando nimirūm aliquid in decorè, sine scelere tamen, ad bonum maius consequendum committimus¹¹. Quædam reprehensionem, quando lucri alicujus exigui spe, aut alterius commodi gratiā, aliquid turpè admittimus¹²: E. g. quod Esau, præpter pulmentum, vendiderit fratri suo Jacobo jus primogenituræ. Genes: 25, §. 33.

IX.

Interdùm quædam necessitas ingruit, cui ferenda haud par est humana natura, à qua si quis, se impelli patitur, ad ea agenda, quæ indecora, modò scelerata non sint, non tam reprehensione, quam veniā, ac commiseratione dignus est, ut si servus in gravi torturā, heri sui consilia prodat. lib. 3. Eth. c. 1.

X.

Quædam insuper nec excusatione nec veniā, sed
penit.

pœnis dignæ sunt: ut spe consequendæ pecunia: corrup-
tus patriam prodere, vel metu amissionis honorum,
exili: aut mortis rætu, fidem & agnitam veritatem abne-
gare, vel contra proximum suum falsum testimonium
proferre, injustam sententiam contra inföntem pronun-
ciare. &c.

X I.

Invitum per ignorantiam sequitur: Quod prius
benè determinari non potest, quam differentia, ignoran-
tia, quæ complexi quid involvit, exponantur.

X II.

Prima differentia ignorantiae, ab adjuncto sumitur.
Nam factum per ignorantiam, vel sequitur dolor, dici-
turq; à Philosopho, lib. 3. Eth. cap. 1. ἀγνοία ἐλέυθερος:
Vel non sequitur, & vocatur ἀλυτός. Prior reddit fa-
ctum invitum; Agentein enim sui errati pœnitet, ergo
indictum est, eam, præter animi sui intentionem, illud
commisisse, & ea propter quoq; excusat. Posterior
non facit factum invitum, quippe cum agentem peccati
sui non pœnitat: Id indictum est, ejus voluntatē à facto
non adeò abhorruiss. Itaq; excusationem & veniam
minimè meretur.

X III.

Altera sumitur à personâ agente. Agens enim
dicitur, vel ignorans agere, vel per ignorantiam. Is dicitur
ignorans agere, qui, actione adhuc durante, quidem i-
gnorat quod agit. Sed tamen illa ipsa ignorantia male
actionis præcipua causa non existit; Verum aliud quod-
dam, ignorantiam illam quod induxit. E. g. Cum ebri-
us flagitium aliquod committit, interficiendo vel se, vel
proximum suum; sicut de Cleomede Læcdeemonio
refert Arist: lib. problem. sect. 31. qui ebrius seipsum in-
tere mit. Hujus cædis ignorantia non fuit causa primaria,
sed ebrietas, quæ ignorantiam induxit: Erat enim in ejus
potestate illâ non laborare.

XIV.

XIV.

Quæ per ignorantiam fieri dicuntur, eorum causa est ipsa ignorantia, factum antecedens, quæ non est in agentis voluntate, aut ab eo accessita; Sed est extra eum, ut potè in re, aut in latente Circumstantiâ aliquâ, quæ nota esse difficultimè potuit. Itaq; hic, si peccati sui pœnitentia, meretur veniam, ille autem (de quo in thesi priore) pœnâ afficiendus est.

XV.

Distinctio tertia sumitur ab ipsis rebus & circumstantijs, circa quas agens, ejusq; actio versatur... Proinde ignorantia, Alia est *Universalis*, quæ à I. Cis ignorantia juris dicitur. Alia *Particularis*, quæ alias ignorantia facti appellatur..

XVI.

Ignorantia universalis est, quandò aliquis in universum ignorat, quid in actione, circa quam versatur, sit honestum vel dishonestum, justum vel injustum, eligendum aut fugiendum, quod tamen jure scire tenebatur... Sive quando agens inquirere ea noluit, quæ debuisset ac potuisset scire, ad actionem antequam eam susciperet, pertinere. Ut si quis alicubi quempiam verberibus exciperet, velleq; se excusatum haberi, quasi, verbera isto in loco esse prohibita, ignorâsset. Quæ ignorantia crassa, affectata & supina dici solet; Et hujusmodi ignorantia nec in vita dicitur, nec veniam meretur, quia non tam ipsa ignorantia, quam perversa agentis voluntas peccati causa est: Qualis proditio Judæ in Christum fuit. De hac etiam ignorantia loquitur Bernh. inquisens: *Multa scientia nesciuntur, aut nesciendi injuria, aut inquirendi verecundia g̃c.*

XVII.

Ignorantia facti, quæ etiam particularis dicitur, est, cum quædam singulares circumstantiæ, in quibus totius actionis vis est posita, quas ante actionem agens prævidere

non potuit, ignorantur... Hanc ignorantiam si dolit
comitatur, vere invitam reddit actionem, eiq; venia da-
tur... Sic Jacob Patriarcha per ignorantiam, cum Leâ
concumbebat. XVIII.

Circumstantiae autem Octo, ab Aristotele lib. 3.
Nicom. c. i. numerantur, omnesq; hoc versiculo com-
prehenduntur.:

Quis, quid, ubi, quibus auxilijs, cur, quomodo, quando:
Id est. *Persona agens, & patiens sive Objectum*, ut, utrum qui
interfecerit sit *Civis an peregrinus*; *Interfectus autem*
Laicus an Clericus, Res furto ablata, an sit sacra vel
profana. *Locus*, ut, an in loco sacro vel profano scelus
sit commissum. *Instrumentum*, ut percusserit ne fuisse
an gladio iustum intentaverit. *Finis*, ut, an privati an
publici commodi causâ aliquis sese mortis periculo obje-
cerit. *Modus*, ut, dolosè an bona fide quis aliquid per-
petrârit. Et *Tempus*, ut, utrum die festo an profesto rem
divinam quis omiserit. Quarum præcipue sunt obje-
ctum & finis. XIX.

Actiones verò quæ ex irâ, cupiditate, alioq; vehe-
mentiore affectu aliquo, fiunt, invitæ nominandæ non
sunt: Quia hâc ratione omnes actiones puerorum &
brutorum animalium tales essent; nihil enim ex ratio-
nis operatione, sed omnia ex affectu agunt. Cæterum
non turpes modò, sed multæ quoq; honestæ actiones, ex
bono affectu proficientes, invitæ essent dicendæ: Se-
queretur insuper, quod vir bonus invitus suum faceret
officium, utpote: Operam impendens virtuti, studijs,
laudi, honori ac gloria (& quod maximum est) saluti Pa-
triæ, invitè faceret; Quod absurdissimum est. Tandem
& illud accedit: Quod invita propriè dicantur ea, quo-
sum principium extra agentem est: Ira autem, cupiditas,

effectusq; reliqui intra agentem sunt, suum quod; principium in animo hominis habent: Itaq; actiones, quæ inde proveniunt, non possunt invita nominari.

XX.

Spontaneum ex doctrina inviti, hactenus explicata, facile cognoscitur: Est ergo èxterior sive Spontaneum id cuius principium est in ipso agente, & sciente singularis actionis circumstantias. Quia enim ab invito aliquid fit vel per vim (ut dictum est) vel per ignorantiam, requiritur vi oppositionis, ut eorum, qua sponte fiunt, principium 1. sit in agente, & 2. sciente, singularia sive circumstantias (de quibus etiam supra) ut lapsus primorum parentur, innumeraque; alia reperiuntur exempla.

XXI.

Cum de invito & spontaneo in superioribus, ut de actionum adjunctis, (instituti ratione habita) actum sit, reliquum est, ut *τέρπεις τρέπεσθεως*, de ceterisq; dieamus principijs. Et primo quidem de Electione, quippe quod ex ea, mores hominum magis, quam ex ipsis actionibus, sicut etiam prius ex Arist. citavimus, cognoscantur; Et omnis bonitas ac malitia moralis ab animo, non ab opere & eventu aestimantur; Possunt namque actiones esse simulatae & fictae, quales sunt hypocritarum; ut, illis mediantibus, interdum vir bonus a malo vix possit discerni. Sicut Juvenal. lib. i. sat. ait:

Qui curios simulant & bacchanalia vivunt:
Introrsus turpes, & summa pelle decori.

XXII.

Τρέπεσθεις, non potest satis significanter latinâ exponi voce. Alij enī aliter eam vertunt, ut potè: Electionem, delectum, institutum, propositum, judicium, desti-

destinationem, consilium: Ex quibus omnibus vox illa
Electio nostro instituto inserviat.

X X I I.

Eius definitio hæc est: *Electio est premedita-
ta appetitio eorum, quæ in nostrâ sunt potestate, &
per nos fieri possunt.* Dicitur 1. appetitio: Est
enim actio voluntatis non intellectus. Quamvis namq;
nihil, nisi præcedente aliquo actu intellectus, eligamus;
dubium tamen non est, quin præcisè & in se spectata sit
actus voluntatis. 2. Præmeditata: Etiam enim electio
sit actus voluntatis, non tamen est quivis actus ejus, sed
talis, quem aliqua deliberatio præcessit. 3. In nostra
sint potestate, &c. Res enim quæ eliguntur, sint possi-
biles vel reverâ, vel in apprehensione, necessum est,

X X I V.

Mentis agitatio circa media vocatur græcè βλέπεισμα,
id est, consultatio, ea autem definiri potest hoc modo:
*Consultatio est ratiocinatio seu diligens mediorum, per
quæ ad finem in agendo pervenitur, inquisitio.* lib. 3.
Nicom. c. 3.

X X V.

Consultationis objectum, sunt omnia agibilia, & quæ
à nobis fieri possunt; Non autem 1. aliena ad nos nihil
pertinentia; uti nec 2. absolute necessaria; Neq; de-
niq; 3. fortuita curemus.

X X VI.

Et sicut electio non tam est finium, quam mediorum,
quorum ope finem consequimur; Ita etiam de medijs
tantum consultatur. Cùm enim finis principium sit in
Practicis, dubijs, nihil includat, nec in inquisitionem ve-
niat; Sed tanquam certum ac notum aliquid suppona-
tur. De fine itaq; non est consultatio sive deliberatio,

nisi forte, quod unius rei est finis, alterius fiat medium.

XVII.

Ad eandem præterea tria sunt necessaria: *Initium*, *Medium* & *finis*. *Initium* certum scopum, arduisq; in rebus, aliorum quoq; consilium, requirit. *Ex multis medijs ea*, quæ facilia, quæ optima, quæ honestissima sunt, eligantur. *Finis* vult, ne de medijs (ut paulo ante) quæ impossibilia, consultemus.

XVIII.

Hic proindè erit ordo consultationis: *Intellectus* primum proponit finem, eundem voluntas appetit & intendit, deinde cogitat intellectus de medijs, & cum plus rara fere offerunt, instituta comparatione, commodiora cæteris præponit, & voluntati proponit: Ea voluntas cum amplexu est, corporis membra commovet, ad consequendum finem propositum. In hujusmodi membrorum commotione consistunt *reges* & live actiones morales externæ. XIX.

Explicatione eorum absolutâ, quæ ad consultationis notitiam qualitercumq; faciebant; nonnulla de voluntate, ejusq; libertate dicenda supersunt. Per voluntatem autem, hic loci, non intelligimus *desiderium*, h. est, animæ nostræ facultatem bona appetendi, aut mala aversandi; sed ejusdem *impetus*, & quidem non actuam nolle, qui versatur circa fugam mali; sed velle. In qua significacione ejus definitio sit hæc: *Voluntas est boni cum rectificatione appetitio.* XXX.

Eo in sensu voluntatem ab Ethico posse tractari, sequentes confirmabunt rationes: 1. Quia voluntas *reges* adeò conjuncta est, ut hæc sine illa vix esse possit. Omnia enim quæ eligimus, ea quoq; nos velle oportet.

oportet: Eamq; ob causam etiam illa, inter actionū principia, refertur. 2. Quia non minus ex voluntate quam in electione actiones estimantur: Unde Seneca in Epistolis, inquit: *Actionem non esse reclam, nisi reclam fuerit voluntas.* Deniq; 3. quia sola interdum voluntas, non minus laudari, vel reprehendi solet, quam actiones ipsæ.

XXXI.

Objectum voluntatis, quod grācis βάλλον nominatur (missis veterum philosophorum, de eo diversis opinionibus) Aristotelem lib. 3. Nicom. cap. 4. Secuti tamen bonum verum quam apparens, esse statuimus. Et patet: Bonum enim cum naturā voluntatis congruentiam habet, malum pugnat. Cumq; intellectus in boni & mali discretione errare possit, sequitur voluntatem interdum appetere quod reverā bonum est; interdum quod reverā non est, sed appetere esse bonum: & aversari, quod reverā malum est, interdum quod malum esse videtur.

XXXII.

Libertatis autem arbitrii tractationem plures, quam Ethica, disciplinæ sibi vendicant, sed sub alio atq; alio formaliter: Theologus enim non tamen quid illa libertas sit, quam quæ ejus in spiritualibus sint vires, disputat. Phyllicus vero, & quod sit, & quid sit, Animæ seil. rationalis potentia, ostendit. Metaphysicus deniq; de ea agit, rerum cum explicat contingentiam: Cæterum ea hic tractantur de libero hominis arbitrio, quæ ad Philosophiam moralem cognitu necessaria ponuntur. Inter illa quippe, quæ ad virtutem nobis viam parant ac sternunt, maximopere fulget libertas: ea enim suā naturā, & conditione nulli subjicitur, sed cunctis ad hominem pertinentibus dominatur atq; imperat. Sic proinde digna est ejus consideratio, cui opera impendatur.

XXXIII.

Quo considerationis modo, ab Ethico ita describitur:
Liberum Arbitrium est facultas hominis, quā de oppositis ad ejus actionem pertinentibus ratiocinari oppositionē eligere valet.

XXXIV.

Pro hujus explicatione observanda sunt: 1. Liberum arbitrium non esse facultatem à voluntate in totum distinctam, sed cum rem ut bonam eligit, voluntatem esse; Cum verò potuisse non eligere, aut oppositum eligere, liberum arbitrium. 2. Arbitrij libertatem partim in intellectu, partim in voluntate ut subjecto suo esse. In intellectu enim est, ut in fonte, principe ac dirigente; in appetitu autem ejusdem sive voluntate ut in exequenti; & in principe sive principio radix libertatis & actionis, in appetitu verò usus ejus consideratur. 3. Oppositorum electionem, non tollere necessitatem agendi alterutrum. 4. Opposita eligere liberum arbitrium in sensu diviso non composito: Non enim quis simul utrumq; eligit, nam ejusmodi actio, contradictionem involvit; Sed alterutrum, idq; cum hæc differentiā: Ut quod eligit, reprobare, & quod reprobavit, eligere posse.

XXXV.

Adversus liberum arbitrium inter alia, sic objici solet: Improbos, qui longiori conseruudine peccandi habitum sibi comparavere, aliter quam male agere non posse; Consuetudo enim est quasi altera natura, quam frangere quis citius, quam corrigere potest, ut ait *Quintilianus*, præsertim ubi in pravum induruerit. Huius autem quales sunt, tales actiones inde prodire necessariam esse. Verum hæc objectio, sententiam veram non ever-

evertit. Näm id omne in nostra est potestate, cuius principia in nostra potestate sunt: Principia habituum sunt actiones qualescumq; & habitus iterum sunt principia actionum sibi similiūm, boni bonarum & malī mala-
rum. Proinde qui spontaneo ductu ea egerit, quibus improbus evadit, suā profectō sponte improbus est,
suāq; sponte peccat: Ignorare enim, ex acti-
onibus, quae in singularibus verantur,
habitus nasci, non potuerit.

Soli DEO Gloria.

Præstantissimo, Humanissimo atq; Doctissimo,
Dn. Candidato Respondenti,

Amico suo per dilecto, hocce Disticho,
summos in Philosophiā honores;
I. m:q; gratulatuē;

VIncendi Laurus viridisq; corolla parantur:
Barbariei, en, vīctor, te binc Betuline manent.

P R A E S E S.

A L I U D.

Actio diversa est humana; sed optima habetur,
Quæ æternam vitam monstrat adire Poli;
Hoc satis evincis doctā **BETULINÆ** Thesi, jam
Ergo caput Lauro cingat Apollo tuum..

E R I C U S A C H R E L I U S

Medicin. P. P.

Prestantissimo & Literatissimo VIRO-Inveni,
Dn. PETRO BETULINO,

Philosophiae jure meritòq; Candidato, Fautor,
Amico & conterraneo suo singulariter dilecto; pro
summis qui in Philosophia conferri solent, honoribus dispensati
ita gratulatur

A Pres que Manli^e a boche
Touts ses forts ennemys
Il est condu-it en coche
Au chasteau se donnant sous
Ains^e apres l^e estude
Et tres grand labeur
On ressoit commode
Son bien deue honneur.

CLAUDIUS AGRÆU S.
Holmiæ-Svecus.

PAlladis ad fontes permultos currere cerno;
Perpaucos autem præmia ferre patet:
Fortitèr ast Phœbi BETULINE es castra sequutus,
Pertinges ergo præmia larga, tuum.
Ecce caput meritò jam cingit Appollo tiarâ,
Delia laurus adest! Certa brabia cape!
Denec de novo Seclorum nascitur orbis
Sis felix, tandem Cœlica ferta dabit
Qui regit Astra manu tractim rutilantis Olympi.
Hoc precor ex animo; Fautor amande Vale.

JACOBUS EURENIUS.
Angermanniæ-Svecus,

